

שנים מי יודע?

א. נدب ו아버지ו נקראו על שם עמיינדב ועפרם כתוב ר' אברהם בר' שמואל מיווחס בשו"ת שדה הארץ ח"ג, ליוורנו תקמ"ח, יורה דעה, שאלת כב דף מא ע"א: ...דכבר נהגו העולמים כן, לקרוות שם הבן הראשון בשם אביו... כי קריית השם הוא עניין גדול... גם שמעתי מפי מ"ז המAIR עיני חכמים הרב המו' בעל ספר פרי הארץ [ר' ישראל מאיר בר' יוסף מזרחי] בשם חז"ל, כי ב' בני אהרן הם נدب ו아버지ו נקראו על שם אביהם דאהרן הכהן ואשתו אלישבע בת עמיינדב, ונدب נקרא בשם אביהם עמי נدب, ו아버지ו נקרא על שם אביו של אהרן ור' אל אביו הוא. (הגענו) [ונגענו] ומתו גם שנייה על כמה סיבות, כמו ש ז"ל, וגם על מעשה העגל שעשה אהרן, דכתיב ובאהרן התאנך ה' וכו' [דברים ט כ], וגם כי שינה את סדר שמותם. עכ"ל ר' אברהם מיווחס. והובאו הדברים (בשינויים) בעיקרי הד"ט ליוורה דעה, סימן כו, סעיף ז. עי' שם. וכי גם בהמאור רא (כסלו-טבת תשלב, 7-12א) אמרו של העורך הרב מאיר אמשעל: בירור, שזכות קריית שם ליד הראשון שייך לאם הילד [ובקונטרס רב (שבט-אדר, 21) העורות נוספות]. בתוך הדברים הביא מספר ברית אבות, שמצו באס' הד"ט וכו'. והעורך מרבה לתמוה על דבריו. עי' שם. אחת התמימות: אמר בשם רוזל ולא ציין כלל מהיכן. וראה גם במפרשים הקדמוניים (ר' יוסף בכור שור, רד"ק, בעלי התוספות ורמב"ן) לבראשית לח ה.

ב. דתן וabeiים - היה נקרע לפניהם בלבד! כתוב ר' חיים בר' שלמה טורר מטשרנווביץ בספרו באර מים חיים לשמות יד כת: ובני ישראל הלו כביבשה בתוך הים, והטימים להם חמה מימיינם ומשמאלים. ובני ישראל מיעוט רבים שנים. לומר, כי על שנים מישראל בלבד נקרע הים, והם דתן וabeiים, שאמרו חז"ל, שנשארו ונקרע הים עליהם בלבד.

וכן כתוב במחזור רב פנינים לשבעי של פסח, נסי הים, יט: דתן אוןabeiים האבען ניט גיוואלאט ארוייס גיין פון מצרים. ווי זיא האבן גיזעהן די נסים פון ים, זענן זי גוקמן צום ים. האט גאט

גש פאלטינ דעם ים נאר אמאהַל נאר פון
זיערט וועגן.

אמנם במדרש שכל טוב לשמות יד ג (דף 188):
ורבותינו רשו ואמר פרעה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, לְדֹתֶן
וּלְאָבִירִים שֶׁנְשָׁאָרוּ בָמָצְרִים, וּבָאוּ עַם סְרָעָה.
ואח"כ כשראו הים נבקע לבני ישראל מיד תהו
בלבם ונחרבו עם אחיהם בני ישראל! והעיר
המהדר: נעלם ממני המקור (הערה קא). ברם
ראשיתו מצינו בתרגום המיווחס ליונתן בן עוזיאל
לכתוב: וימר פרעה לדתן ולאבירים בני ישראל
דמשתיירון במצרים. ועיי "פי יונתן" ו"אהבת
יונתן" (דף 57).

מי בכם, קוראי צפנות, שנתגלה לו מקום
כבודם של שני המאמרים הנ"ל בספרי קדמוניינו
— אל ימנע טוב מבعليו. ויבא שכמ"ה.